

PRIMJENA MODELA JAVNO-PRIVATNO PARTNERSTVO U REPUBLICI SRPSKOJ

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN REPUBLIC OF SRPSKA

Vedrana Vuković²⁴

Srednjoškolski centar „Ljubiša Mladenović” u Banjoj Luci
Vlada Republike Srpske, Ministarstvo nauke i tehnologije

Sažetak

Javno-privatno partnerstvo (u nastavku rada JPP) je sve češći korišćeni oblik saradnje javnog i privatnog sektora. Lokalni razvoj zahtijeva povećanje nivoa kvaliteta pruženih javnih usluga kao i razvoj novih usluga na lokalnom nivou. U cilju podizanja kvaliteta javnih usluga potrebno je unaprijediti lokalnu javnu infrastrukturu. To zahtijeva investicije koje premašuju finansijske mogućnosti Repulike Srpske. Da bi se riješio taj problem RS je prinuđena da pronalazi alternativne izvore finansiranja, pa se primjena modela JPP nameće kao jedno od mogućih rješenja za prevladavanje finansijskih ograničenja. Kombinacija resursa i finansijskih sredstava javnih i privatnih partnera se pokazala uspješnom u zemljama u Evropi, pa se i na prostorima RS prepoznaje kao jedan od ključnih elemenata za prevazilaženje krize i osnova budućeg ekonomskog napretka. Saradnja javnog i privatnog partnera ogleda se u stvaranju dodatne vrijednosti, povećanju efikasnosti i poboljšanju organizacionog kapaciteta, tj. u zadovoljavaju interesa obje strane. Za privatne investitore realizacija projekata putem primjene modela JPP daje mogućnost geografskog širenja i investiranja na novim tržištima, ali obezbjeđuje i doprinos projektu koji je atraktivan sa komercijalnog stanovišta. Za javni sektor primjenom ovog modela postiže se bolji nivo pruženih javnih usluga za isti nivo ulaganja odnosno isti nivo kvaliteta po nižim cijenama.

Ključne riječi: javno-privatno partnerstvo, model JPP, javni sektor, privatni sektor.

---

²⁴ Telefon: +387 65 858 650, e-mail: vedrana-vukovic@hotmail.com

Abstract

Public-private partnership (PPP in the sequel) is used increasingly common form of cooperation between the public and private sectors. Local development requires increasing the level of quality of the public services and the development of new services at the local level. In order to raise the quality of public services is necessary to improve local public infrastructure. This requires investments that exceed the financial possibilities Republic of Serbian. To solve this problem the RS is forced to find alternative sources of financing and the use of the PPP model is imposed as one of the possible solutions to overcome financial constraints. The combination of resources and finding of public and private partners has proved successful in countries in Europe and also in the areas of RS is recognized as one of the key elements in overcoming the crisis and a basis for future economic progress. Cooperation between public and private partners is reflected in the creation of added value, increase efficiency and improve organizational capacity, to meet the interests of both sides. For private investors through the realization of projects using the PPP model provides the possibility of geographic expansion and investment in new markets, but provides the contribution to the project, which is attractive from a commercial standpoint. For the public sector by applying this model to the improvement of the level of public services rendered to the same level of investment and the same level of quality at lower prices.

Keywords: Public-Private Partnership, the PPP model, the public sector, the private sector.

Uvod

Javni sektor u Republici Srpskoj nema dovoljno raspoloživih sredstva za finansiranje ekonomski poželjnih investicija za razvoj infrastrukture. Kao rješenje za deficit finansisjskih sredstava stvorena je nova poslovna strategija koja se bazira na konceptu saradnje javnog i privatnog sektora.

Partnerstvom između javnog i privatnog sektora postiže se efiskasnost u zadovoljavanju pojedinačnih interesa partnera. Privatni partner ostvaruje svoj intres kroz ostvareni prinos na uložena sredstva, a javni partner kroz kvalitet pruženih usluga klijentima. Udruživanjem resursa i stručnih znanja javnog i privatnog sektora postiže se brži razvoj lokalne zajednice i približavanje evropskim standardima. Saradnja javnog i privatnog sektora rezultuje smanjenjem potrošnje javnog sektora, a korišćenjem stručnosti i sredstava privatnog sektora omogućava se mobilizacija privatnog kapitala u realizaciji projekata i podiže se efikasnost zadovoljenja javnog interesa.

Potreba za razvojem modela javno-privatnog partnerstva (u daljem tekstuJPP) postaje sve izraženija na lokalnom nivou. Pristup koji nudi razvoj modela JPP je inovativan način za rješavanje problema nedostatka finansijskih sredstava i uspostavljanje stabilnog rasta i razvoja na prostoru Republike Srpske. Obezbjedenjem finansijskih sredstava privatnog sektora otvaraju se nove poslovne mogućnosti, povećava se konkurentnost na tržištu, unapređuju se istraživački i

razvojni naponi. Partnerstvo javnog i privatnog sektora postoje način za regionalni i lokalni razvoj kojim se stvaraju mogućnosti za nove društveno-ekonomske izazove.

Pojam modela JPP

JPP je oblik saradnje između privatnih i javnih partnera, koji zajedno rade na implementaciji investicijskih projekata i pružanju usluga široj javnosti. To mogu biti infrastrukturni projekti kao što su izgradnja: puteva, mostova, tunela, željezničkih pruga, škola, bolnica i sl. U projektima JPP-a, javni i privatni sektor svaki za sebe zadržava vlastiti identitet i odgovornost. Saradnja između partnera se temelji na jasno podijeljenim i definisanim zadacima i rizicima, a svrha saradnje je stvoriti dodatnu vrijednost uz povećanje efikasnosti u pružanju javnih usluga, te podsticanje inovacija. Privatnom sektoru se otvaraju nove mogućnosti na rastućem tržištu, dok je državnim organima omogućeno da pruži krajnji proizvod višeg kvaliteta za istu cijenu ili nastavi s istim nivoom kvaliteta, ali po nižoj cijeni.

Osnova partnerstva javnog i privatnog sektora je, kao što to i sama riječ partnerstvo predstavlja, uspostava saradnje javnog i privatnog sektora na realizaciji zajedničkih ciljeva, posebno u investiranju i snošenju rizika, a sve kako bi javna usluga bila dostupnija, kvalitetnija i, poželjno, jeftinija za poreskog obveznika. Pri navedenom, osnova na kojoj počiva JPP predstavlja aranžman partnerstva javnog i privatnog, u kojem se pojavljuju različiti modeli partnerstva, od kojih finansiranje javnog sektora uključivanjem privatnog sektora predstavlja tek jedan dio. Ostali dijelovi na kojima počiva JPP najčešće su: projektovanje, izgradnja, korišćenje i održavanje javne infrastrukture i usluga, kojima i javni i privatni sektor nastoje podstaknuti ekonomski rast i razvoj i realizovati svoje ciljeve, sve uz zajednički definisanu odgovornost partnera i alocirani i ugovoreni rizik.

Karakteristike modela JPP

Posljednjih godina javljaju se brojni primjeri lokalnih i regionalnih jedinica vlasti koji pokazuju veliku potrebu u pronalaženju novih načina finansiranja kapitalnih projekata. Jedan od tih načina je i model JPP, koji je postao popularan u javnosti 90. godina kada ga je sektor za upavljanje javnim uslugama prepoznao kao ključno sredstvo javne politike širom svijeta. Uvođenje kapitala privatnog sektora u pružanje usluga i ulaganja u javne poslove u kojima je značajan interes imao javni sektor, danas se smatra uobičajnom i poželjnom praksom u velikom broju država Evropske unije. Prema statističkim podacima EU, uvođenjem modela JPP u javne investicije postiže se ušteda od 17-20% u odnosu na vođenje tih poslova isključivo od strane javnog sektora. Ta efikasnost proizilazi iz višeg nivoa *know-how*²⁵ koji posjeduje preduzetnički sektor, a koji unapređuje organizaciju, efikasnost i inovacije u obavljanju javnih djelatnosti.

---

²⁵Engleski izraz know-how je sinonim za posjedovanje znanja kako nešto učiniti

Kroz saradnju javni i privatni sektor rade zajedno na implementaciji projekata koji zahtjevaju značajna kapitalna sredstva, odnosno značajna ulaganja. Ti projekti obuhvataju infrastrukturne projekte u oblasti drumskog, vazdušnog i željezničkog saobraćaja, te projekte u oblasti zdravstva, komunalne djelatnosti, inovaciono i informacione infrastrukture i druge projekte koji su od interesa za Republiku Srpsku i jedinice lokalne samouprave. Nastojanje da se prikažu opšte karakteristike modela JPP nije jednostavno iz više razloga (Juričić, 2008, str. 454):

- sa istorijskog aspekta ta saradnja postoji već godinama, ali motivi i interesi za udruživanjem nisu uvijek u toku vremena bili jednaki, pa se današnji pojam JPP značajno razlikuje od onih iz istorije,
- sa političkog aspekta, zbog toga što su politički stavovi predstavnika vlasti bili različiti prema privatnim inicijativama uopšteno, a posebno prema inicijativi udruživanja,
- sa tehničko-tehnološkog aspekta odnosi dva sektora mijenjali se se zavisno od složenosti medija posredstvom koga je isporučivana javna usluga i
- sa finansijskog aspekta odnos je definisala dostupnost različitih oblika izvora finansiranja troškova izgradnje javnih građevina.

Saradnja koja se uspostavlja između javnog i privatnog sektora razlikuje se od tradicionalnog načina pružanja javnih usluga kada je jedini investitor u projekte od javnog interesa bio javni sektor. Udruživanjem javnog i privatnog sektora kroz model JPP, interes javnog sektora je prenesen na privatni sektor. Obavljanje poslova i pružanje usluga je od javnog interesa, a privatni sektor kao partner nastoji da ostvari profit uz obavezu kvalitetnog ispunjavanja ugovorenih obaveza. Modelom JPP obezbjeđuje se kombinovanje društvene odgovornosti prema potrebi rješavanja infrastrukturnih problema i pružanja kvalitetnih usluga građanima sa kapitalom, tehnologijom, načinom upravljanja i preduzetničkim duhom privatnog sektora. Korišćenjem modela JPP u 78% slučajeva investicije su realizovane, a projekat okončan na vrijeme ili čak prije roka, u poređenju sa 30% slučajeva okončanja projekta u roku, kada je u pitanju izgradnja objekata iz javnih sredstava u tradicionalnom načinu finansiranja projekata.

Primjena JPP u praksi

Koncept JPP možemo definisati na različite načine u zavisnosti od perspektive ekonomskog razvoja, i s obzirom na to predstavljamo neke od pristupa primjene JPP u praksi:

1. Javno-privatno partnerstvo kao sredstvo upavljanja ili rukovođenja obuhvata proces putem kojeg građani i grupe predstavljaju svoje interese kroz primjenu zakonskih prava i ispunjavanja svojih obaveza. Prema ovom shvatanju JPP nudi pristup u načinu upravljanja i rukovođenja u obezbjeđenju javnih usluga i dobara.
2. Javno-privatno partnerstvo kao sredstvo za rješavanje problema obuhvata rješavanje većine problema koji su praćeni obezbjeđenjem javnosti robom i uslugama. Privatni partner, učestvujući u realizaciji projekata koji su od

javnog interesa, omogućava pružanje roba i usluga javnosti po povoljnijim cijenama, a to izaziva i smanjenje troškova za javni sektor.

3. Javno-privatno partnerstvo kao sredstvo finansijskih aranžmana podrazumijeva smanjenje pritiska na budžet države zbog korišćenja privatnih finansijskih sredstava za finansiranje infrastrukture i pružanje bolje vrijednosti roba i usluga za novac. Kao značajan instrument finansijske podrške lokalnoj zajednici, omogućava da se izbjegne direktno zaduživanje.
4. Javno-privatno partnerstvo, kao sredstvo za rekonstrukciju javnog sektora, predstavlja se kao sredstvo za inovaciju koje može uticati na promjenu načina funkcionisanja javnog sektora. Ovaj oblik saradnje javnog i privatnog sektora omogućava da zajednički rade na ostvarivanju zajedničkih ciljeva u kojima postoji neki stepen obostranog autoriteta i odgovornosti, zajednička investicija resursa, zajednički rizik i uzajamna korist.
5. Javno-privatno partnerstvo kao način za transfer rizika obuhvata podjelu rizika na javni i privatni sektor i s tim dase iskoristi potencijal za sve stranke i da na taj način dobiju veću korist nego što bi je mogli sami proizvesti.

Hodogram aktivnosti u realizaciji projekta javno-privatnog partnerstva

Realizacija projekta putem modela JPP, tj. postupak od podnošenja prijedloga do odobravanja projekta obuhvata jedanaest koraka:

1. Dostavljanje studije ili predstudije izvodljivosti sa propisanim Obrascem od strane ovlašćenog lica javnog partnera Ministarstvu finansija i resorno nadležnom ministarstvu.
2. Mišljenje resornog ministarstva na studiju ili predstudiju ekonomske opravdanosti kao i mišljenje o usklađenosti prijedloga projekta sa sektorskim razvojnim planovima i strategijama, odnosno propisima.
3. Ocjena opravdanosti predloženog modela kao i ocjena opravdanosti projekta izvršena od strane Ministarstva finansija, kao i usklađenost prijedloga projekta sa budžetskim projekcijama i planovima, te fiskalnim rizicima i propisanim ograničenjima.
4. Ministarstvo finansija sačinjava Informaciju, kojom upoznaje Vladu Republike Srpske o prijedlogu projekta. Vlada Republike Srpske donosi Zaključak kojim se daje saglasnost na Prijedlog projekta.
5. Javni partner donosi Rješenje o pokretanju postupka koje sadrži elemente propisane Uredbom Vlade RS.
6. Javni partner objavljuje Javni poziv u Službenom Glasniku RS, na web stranici Vlade RS, novinama sa međunarodnim optičajem.
7. Postupak izbora privatnog partnera vrši se metodom kompetitivnog dijaloga kroz četiri faze: kvalifikacija, dostavljanje inicijalne ponude, pregovori sa kvalifikovanim ponuđačima, dostavljanje konačne ponude.
8. Komisija za izbor privatnog partnera formirana Rješenjem o izboru Komisije koju donosi ovlašćeni javni partner daje preporuku o izboru privatnog partnera.

9. Javni partner donosi Rješenje o izboru privatnog partnera ili Rješenje o poništavanju postupka izbora i obavještava sve kvalifikovane ponuđače.
10. Javni partner podnosi nacrt Ugovora na saglasnost Vladi RS, odnosno Ministarstvu finansija sa pribavljenim mišljenjem resornog ministarstva i Prvobranilaštva Republike Srpske.
11. U slučaju dopuna ili izmjena sklopljenih Ugovora o javno-privatnom partnerstvu javni partner dužan je Vladi RS, odnosno Ministarstvu finansija, da dostavi na ocjenu, odnosno odobrenje, prijedlog izmjena i dopuna sklopljenog ugovora.

Uslovi za primjenu modela JPP u Republici Srpskoj

Vlada Republike Srpske prepoznala je pozitivne efekte koje primjena modela JPP može imati na budući privredni razvoj u cjelini. Akcionim planom Republike Srpske planirano je stvaranje uslova za primjenu modela JPP u Republici Srpskoj, kao mjere za ostvarivanje prioriternog cilja, privlačenje stranih direktnih investicija.

TABELA 1. STVARANJE USLOVA ZA JPP U RS

Aktivnost	Očekivani rezultat aktivnosti	Nosilac aktivnosti
Izrada smjernica za JPP	Davanje smjernica, prije svega javnom sektoru, koje sve radnje treba preduzeti i koje postupke je potrebno sprovesti da bise projekat JPP kvalitetno pripremio i uspješno sproveo u skladu sa Zakonom o JPP u RS i Uredbom o postrealizaciji projekta JPP u RS	Ministarstvo finansija RS
Donošenje pravilnika o sadržaju i načinu vođenja registra JPP	Uspostava registra kao osnovnog izvora informacija o svim zaključenim ugovorima o JPP i jedinstvene elektronske evidencije svih ugovora o JPP zaključenih na području RS	Ministarstvo finansija RS
Sprovođenje kampanje podizanja svijesti i širenja informacija o JPP	Informisanje šire javnosti i zainteresovanih stranaka o konceptu JPP, osnovnim pojmovima i def.njegovoj svrsi, očekivanim rezultatima, te procesima i mehanizmima	Ministarstvo finansija RS
Jačanje kapaciteta javnog sektora	Razvijanje kapaciteta javnog sektora za pokretanje, pripremu, implementaciju, nadgledanje i procjenu JPP projekata	Ministarstvo finansija RS
Intenzivirati aktivnosti na	Pojačati saradnju javnog i privatnog sektora u oblasti pružanja javnih usluga	Ministarstvo trgovine i turizma

upravljanju javnim i upravljanja turističkom infrastrukturom RS
dobra
opština(turističkim
lokalitetima)

Izvor: Strategija razvoja BiH – Akcioni plan Republike Srpske

Za uspješnu realizaciju modela JPP, potrebno je obezbijediti kvalitetno upravljanje samim projektom tokom čitavog životnog ciklusa koji će se zasnivati na Principima dobrog upravljanja. Vlada Republike Srpske, u cilju povećanja korišćenja modela JPP, opredijelila se za:

- podizanje nivoa svijesti javnosti i privrednih subjekata,
- jačanje kadrovskih kapaciteta,
- aktivnije učešće u međunarodnim programima,
- predlaganje oblasti i projekata potrebnih za javni sektor, a pogodnih za JPP,
- unapređenje analize rizika,
- centralizovano praćenje projekata JPP.

Primjena modela JPP na infrastrukturnim objektima u RS

U poređenju sa zemljama u okruženju privredna razvijenost RS je i dalje na niskom nivou. Ekonomski razvoj privrede RS teče jako sporo. Iz tog razloga RS je opredijeljena za ulaganja u javne investicije, tj. u putnu infrastrukturu, energetski sektor i poljoprivredu, jer ima značajne prirodne resurse za razvoj u ovim sektorima. Iskorišćenjem domaćih prirodnih resursa stvaraju se uslovi za povećanje stope privrednog rasta. U nastavku rada će biti prikazani određeni projekti JPP koji su uspješno realizovani ili koji su u toku izgradnje.

Projekat izgradnje “Kamengrada – Andrićevog grada” u opštini Višegrad

Za izgradnju “Kamengrada - Andrićevog grada” na području opštine Višegrad Vlada RS je donijela rješenje o dodjeli koncesije na gradsko građevinsko i vodno zemljište koje bi se koristilo za izgradnju objekata i drugih sadržaja u okviru projekta. Za realizaciju izgradnje ovog projekta formirano je zajedničko preduzeće Vlade RS, Skupštine opštine Višegrad i preduzeća „Lotika” Emira Kusturice, pod nazivom “Andrićgrad”. Dogovoreno je da se osnivački kapital dijeli tako da „Lotika” bude 51% vlasnik budućeg preduzeća, a opština Višegrad i Vlada RS ostalih 49%. Planirano je da u gradu budu locirane zgrade: gradske skupštine, pozorišta, muzeja, biblioteke, spomen-kuća nobelovca Ive Andrića, po kome grad nosi naziv i drugi objekti. Cjelokupan projekat izgradnje realizuje se po ideji Emira Kusturice, a vrijednost projekta se procjenjuje na oko 30 miliona KM.

Projekat izgradnje vodenog parka „Aquana” u Banjoj Luci

Grad Banja Luka je zajedno sa privatnim partnerom Atzwanger AG i GP Krajina a.d. Banja Luka osnovao preduzeće Aquana u formi društva sa ograničenom odgovornošću. Cilj osnivanja je ostvarivanje poslovnog poduhvata tj. izgradnja i eksploatacija Vodenog parka u Banjoj Luci. Aneksom ugovora o osnivanju, Atzwanger AG, kao član društva i partner koji ima reference, tehničku infrastrukturu,

iskustvo i zaposlene, bio je generalni ugovarač za angažovanje izvođača izgradnje Vodenog parka, uz zadržavanje odgovornosti za realizaciju, izgradnju i puštanje u rad. U 2005. godini, zaključen je ugovor sa izvođačem radova uz određenu predračunsku vrijednost, a za isti iznos preduzeće Aquana d.o.o. se kreditno zadužilo kod poslovne banke. Kao obezbjeđenje kredita su uzeti zalog na udjelima osnivača i sopstvene mjenice. Realizacija projekta je okončana i Vodeni parksa pratećom infrastrukturom i objektima pušten je u upotrebu 2007. godine, a grad Banja Luka je u međuvremenu otkupio udjele preostala dva osnivača i postao jedini vlasnik preduzeća.

Primjena modela JPP u sektoru zdravstva

Model javno-privatno partnerstvo između javnih/državnih i privatnih subjekata u zdravstvu je relativno nov oblik udruživanja, te kao takav, još uvijek je nepoznat široj javnosti u našoj zemlji. U svijetu možemo naći mnogo uspješnih primjera prevazilaženja poteškoća u funkcionisanju zdravstva, zasnovanih upravo na ovom obliku saradnje.

Vlada RS odlučila je da poboljša kvalitet postojećih zdravstvenih usluga i pruži novi nivo usluga pacijentima, tako što će u sistem uključiti i privatne zdravstvene ustanove. To se desilo 1999. godine kada ni u Hrvatskoj, Rumuniji, Bugarskoj ni drugim zemljama u okruženju nije postojala takva inicijativa. 2000. godine Vlada RS je donijela odluku da privatne zdravstvene ustanove uključi u formiranje Centra za hemodijalizu u Kliničkom centru Banjaluka i da pacijentima pruži kvalitetniju zdravstvenu uslugu. Na osnovu raspisanog tendera izabrana je kompanija Euromedic International koja je pristupila formiranju novog centra za hemodijalizu.

Kompanija Euromedic International je porijeklom iz Holandije i jedna je od najvećih operatera zdravstvenih ustanova putem JPP. Kompanija se opredijelila da ne pruža usluge tako što će ih pacijent direktno plaćati svojim novcem, nego će ulagati finansijska sredstva, koja su privatna, u medicinske kapacitete koji pripadaju javnom zdravstvu. Taj koncept poslovanja su primjenili i u RS. Izgradili su četiri moderna centra za hemodijalizu u: Banjoj Luci, Bijeljini, Laktašima i Istočnom Sarajevu. Prva izgradnja u zdravstvu po modelu JPP bila je izgradnja centra za hemodijalizu u Banjoj Luci i Bijeljini. Zahvaljujući novcu privatnog partnera pacijentima je obezbijeđen evropski standard usluga. Ne koristeći sredstva javnog sektora, koja su ostala za finansiranje osnovnih potreba, zahvaljujući primjeni modela JPP, značajno se poboljšao standard zdravstvene zaštite u RS. Prema modelu JPP u RS je izgrađeno šest savremenih centara za hemodijalizu. Značaj u pružanju medicinskih usluga pacijentima ima i izgradnja centra za radioterapiju.

U okviru Kliničkog centra Banja Luka izgrađen je Centar za radioterapiju čime je omogućeno liječenje pacijenata s malignim bolestima u RS. Usluge iz oblasti radioterapije u Centru za radioterapiju su ugovorene sa Fondom zdravstvenog osiguranja RS. Za sve osiguranike troškove terapije zračenja pokriva Fond. Izgradnjom ovog Centra za radioterapiju RS je dobila jedan od najsavremenijih centara za radioterapiju u regionu. Nakon sprovedenog tendera kao najbolji ponuđač izabrana je kompanija Euromedic International. Centar je izgrađen u okviru Kliničkog centra

Banja Luka, a kompanija Euromedic International je investirala u nabavku opreme i opremanje prostora za rad. Izgradnja kompanije imala je finansijski značaj. Prema podacima iz elaborata o Ekonomskoj opravdanosti, Fond zdravstvenog osiguranja bi trebao da ostvari uštede na troškovima za najmanje 6,5%. Privatni partner „Euromedic International” će usluge naplaćivati po nižoj cijeni od one koje naplaćuju zdravstvene ustanove u Srbiji za 6,5% u odnosu na važeće cijene. U odnosu na Hrvatsku cijene usluga radioterapije bile bi niže za čak 29%. Izgradnjom Centra za radioterapiju, Republika Srpska je dobila jedan od najsavremenijih radioterapijskih centara u regionu koji pruža sve potrebne uslove za liječenje bolesnika.

Značaj primjene modela JPP u zdravstvu u RS ogleda se u postizanju zadovoljstva pacijenata u pruženim uslugama, produžava se radna sposobnost pacijenata, smanjuje se stopa smrtnosti i podiže se nivo kvaliteta zdravstvene zaštite.

Svoj interes privatni partner ne nalazi u visokoj cijeni pruženih usluga, već u dužini perioda na koji javni partner sklapa s njim ugovor o kupovini usluga.

Zaključak

Javno-privatno partnerstvo je efikasan model koji nudi rješenje u uslovima kada postoji nesrazmjer između potreba i finansijskih mogućnosti države i zato je našao široku primjenu u zemljama Evropske unije, a i Republike Srpske. Zahvaljujući razvoju modela JPP javlja se zainteresovanost većeg broja privatnih partnera i kroz konkurenciju se utiče na nižu cijenu i smanjenje troškova. Na osnovu analize primjene modela JPP u RS dolazi se do određenog zaključka: a) pravilna struktura i uspješna implementacija JPP doprinosi unapređenju društveno-ekonomskog razvoja regije i b) efikasna primjena modela JPP omogućava značajne društvene prednosti kao što su povećanje kvaliteta pruženih javnih usluga uz istovremeno maksimiziranje interesa privatnog sektora.

Angažovanjem stranih investitora putem projekata JPP, RS će obezbijediti sredstva za finansiranje značajnih infrastrukturnih objekata, posebno onih koji čine osnovu uspješnog uključivanja u aktuelne regionalne i evropske integracije.

Istraživanja kroz primjere saradnje javnog i privatnog sektora, koja su prikazana u radu, su potvrdila značaj izgradnje infrastrukturne mreže kao preduslova za manje razvijene zajednice među kojima je i RS, da unaprijede osnovne ekonomske aktivnosti. Akumulacija praktičnih iskustava pokazuje da se saradnjom javnog i privatnog sektora može postići efikasnije ulaganje u infrastrukturu, kao što su npr. zdravstvo, energetika, transport i sl. što bi činilo osnovu povećanja produktivnosti i konkurentnosti RS.

Model JPP inovativno djeluje na investitore i finansijere u našoj zemlji, čime se podstiče dalji razvoj infrastrukture i realizacije projekata na način na koji se to radi u svijetu.

Popis literature

- Agencija za javno-privatno partnerstvo. (2009). *Vodič za javno-privatno partnerstvo: "Korak po korak"*. Zagreb: Autor.
- Agencija za JPP. (2011). *Priručnik za pripremu projekata JPP*. Zagreb: Autor.
- Agencija za razvoj preduzeća. (2011). *Javno-privatnim partnerstvom i promjenama zakonskog okvira do novog zapošljavanja*. Banja Luka: Autor.
- Amović, M. (2010). *JPP kao novi model finansiranja infrastrukture i usluga u BiH*. Doktorska disertacija, Univerzitet za poslovne studije Banja Luka.
- Aćimović, C. i Džopalić, M. (2008). *JPP model kao oblik saradnje javnog i privatnog sektora*. Banja Luka: Ekonomski fakultet.
- Benković, C., Milosavljević, M. i Barjaktarović-Rakočević, C. (2010). *Partnerstvo javnog i privatnog kapitala u finansiranju infrastrukturnih projekata*. Beograd: Megatrend.
- Gabor, P. (2010). *Partnerstvo javnog i privatnog sektora: „Dobre i loše strane“*. Beograd: Centar.
- Zakon o javno-privatnom partnerstvu u Republici Srpskoj*. (2009). Službeni Glasnik Republike Srpske, broj 59/09.
- Juričić, D. (2008). Ekonomija javno-privatnog partnerstva. *Ekonomski pregled*, 59, str. 454.
- Razvojna strategija BiH*. (2009). [Radni dokument]. Vijeće Ministara: Direkcija za ekonomsko planiranje.
- Savanović, C. (2009). *Finansiranje lokalnog razvoja*. Banja Luka: Agencija za razvoj preduzeća.
- Savanović, C. (2009). *JPP kao instrument unapređenja javnih usluga na lokalnom nivou*. Banja Luka: Matićgraf.
- Strategija razvoja BiH (2010-2013)*. Akcioni plan Republike Srpske.
- Uredba o postupku realizacije projekata javno-privatnog partnerstva u Republici Srpskoj*. Službeni glasnik Republike Srpske, broj 104/09.
- Yescombe, E.R. (2010). *Javno-privatna partnerstva-načela politike i finansiranje*. Hrvatska.: Mate.